

**Tilsyn med forsøpling
i Vaksdal kommune
- årsrapport med evaluering
av resultatene i periode
2015-2016**

BIR AS

Januar 2017

Tilsyn med forsøpling i Vaksdal kommune – årsrapport med evaluering av resultatene i periode
2015 – 2016

INNHold

1. Innledning.....	4
2. Beskrivelse av arbeid i periode høst 2014 – vinter 2016.....	4
3. Gjennomført aktiviteten i forhold til avtalens bestemmelser.....	6
4. Kostnader.....	7
5. Oppsummering.....	7

Vedlegg 1 – Tabell med statusarbeid 31.12.2016

Vedlegg 1 – Kart – status 31.12.2016

1. Innledning

Samarbeid mellom Vaksdal kommune og BIR AS innenfor fagområdet tilsyn med forsøpling ble organisert i form av et prøveprosjekt med oppstart 1. januar 2015. Sluttdato til prosjektet ble satt på 1. januar 2017.

Avtale om interkommunalt samarbeid om tilsyn med forsøpling av den 19. desember 2014 inneholder i sitt punkt 8 at det må gjennomføres en evaluering av resultatene av samarbeidet. Bl. a. må det vurderes kost/nytte for kommunen. Resultatet av evalueringen skal legges fram for kommunen.

I løpet av prosjektgjennomføring mye ble gjort for å oppfylle avtalens bestemmelser. Videre i dokumentet skal det omtales tidligere arbeid og oppnådde resultater og erfaringer i forhold til avtalen.

2. Beskrivelse av arbeid i periode høst 2014 – vinter 2016

2.1. Forberedningsarbeid

Samarbeidet begynte formell 1. januar 2015, men allerede høsten 2014 gjennomførte BIR noen forberedningsarbeid. Før prosjektoppstart ble følgende utarbeidet:

a) Rammeverk for kartlegging av forsøplingssituasjonen og oppfølging av saker om forsøpling.

Alle bestemmelser som gjelder saksbehandling ble samlet i *Retningslinjer for behandling av forurensnings- og forsøplingssaker i BIR AS. Dokumentet inneholder bl.a.*

myndighetsdelegasjon, definisjoner, rutiner for befarings og saksbehandling. Kommunen fikk dette sammen med avtale om interkommunalt samarbeid om tilsyn med forsøpling.

BIR AS har utarbeidet nødvendige dokumentmaler for saksbehandling:

- Varsel om befarings ved forsøpling/forurensning
- Oversendelsesbrev til annen myndighet
- Forhåndsvarsel om vedtak – pålegg om opprydding ved forsøpling/forurensning
- Vedtak – pålegg om opprydding ved forsøpling/forurensning
- Vedtak om tvangsmulkt ved forsøpling/forurensning
- Forhåndsvarsel om vedtak – umiddelbar gjennomføring av tiltak
- Vedtak – umiddelbar gjennomføring av tiltak
- Saksavvisning

b) Kartlegging av den generelle forsøplingssituasjon i kommunen – flyfotoanalyse.

For å gjøre seg kjent med den generelle forsøplingssituasjon i kommunen, ble det gjennomført flyfotoanalyse ved bruk av data fra Kartverket (www.seeiendom.no).

I Vaksdal kommune ble det identifisert 4 potensielle forsøplings- og/eller forurensningslokalisasjoner.

Lokaliteter med korte beskrivelser ble merket på kart i et ArcGIS-programmet.

c) Prioriteringsliste.

Under tilsyn blir saker prioritert etter potensiell skade eller ulempe for miljøet. Faktorer som må vurderes er: avfallstype, avfallsmengde, areal, lokalitet, væske lekkasjer.

Forhold som øker sannsynligheten for at en sak prioriteres:

- forurensning fra virksomhet som ikke håndteres av andre myndigheter
- forurensning som har skapt stor bekymring i befolkningen
- 5 eller flere avskiltede/ulovlig registrerte biler
- bilvrak som er sterkt preget av forringelse
- ulåste biler
- vrak av større kjøretøy eller maskiner
- bildeler
- bygningsavfall som kan inneholde miljøgifter
- større mengder elektronikk
- kasserte hvitevarer, spesielt kjøleskap
- kjemikaliebeholdere, sprayflasker
- avfall som med stor sannsynlighet kan føre til skade på barn
- forurensning i nærhet av brønner, vassdrag, barnehager og skoler

Forhold som reduserer sannsynligheten for at en sak prioriteres:

- hageavfall
- rent trevirke
- rent metall
- stein, grus
- bilvrak som er lagret under presenning og på fast dekke
- bildekk
- bygningsmaterialer som er lagret for fremtidig bruk

2.2. Rekognoseringsturer

Mellom mars og mai 2015 ble alle steder identifisert etter flyfotoanalyse besøkt under rekognoseringsturer. Disse turene ble gjennomført uten forhåndsvarsel av grunneier og derfor var kun til orientering i den generelle forsøplingssituasjonen i kommunen. I tillegg til tidligere markert steder ble det funnet 4 nye forsøplings- eller forurensningsområder. Det må nevnes at etter oppslag i Vaksdalposten fikk BIR flere henvendelser fra innbyggere i kommunen om forsøpling og vrak.

2.3. Befaringer

I mai 2015 begynte BIR befaringer på forsøplingssteder. Til sammen ble det gjennomført 11 varslet kontroller og 6 varsler om pålegg om opprydding ble sendt.

De gjennomførte befaringer førte til at flere bilvrak og store mengder avfall er blitt fjernet. I noen tilfeller tar oppryddingen ganske lang tid og ekstra kontroller kreves for å holde seg orientert med oppryddingsgjennomgang.

Tilsyn med forsøpling i Vaksdal kommune – årsrapport med evaluering av resultatene i periode
2015 – 2016

Nåværende tilstand sammenlignet med den opprinnelige vises i tabellen nedenfor.

Dato	Antall lokaliteter	Antall befaringer (etter varsel)	Antall varsler om pålegg om opprydding	Antall vedtak om pålegg om opprydding	Antall avsluttede saker*	Antall klagesaker
1. januar 2015	4	0	0	0	0	0
31. desember 2016	15	11	6	0	11	0

* - både etter orienteringsturer og befaringer

3. Gjennomført aktiviteten i forhold til avtalens bestemmelser

Hovedmål til prosjektet er å redusere omfanget av forsøpling i kommunen. Dette målet skal ha vært oppnådd ved iverksettelse av følgende oppgaver:

3.1. Gjennom råd, veiledning og opplysning, arbeide for å motvirke forsøpling

Denne oppgaven realiserer BIR delvis i samarbeid med media. Etter oppslag i Vaksdalposten ble det mottatt flere tips og henvendelser fra folk angående bilvrak og forsøpling. Slike oppslag og stor interesse blant innbyggere om tilsynsaktiviteten har ført til at flere har ryddet opp «på forhånd», før de ble kontrollert.

Under kontroll informerer tilsynspersonell om mulige måter til å kvitte seg med avfall (om det er ønskelig).

Henvendelser og tips kan rettes til BIRs kundesenter, på e-post, telefon eller vanlig post. Kundeveiledere skal sørge for at alle varslinger om forsøpling oversendes tilsynspersonell. Det er også mulig å ta kontakt direkte med tilsynspersonell.

3.2. Gjennomføre kartlegging og tilsyn med avfall og forsøpling

Først ble kartlegging gjennomført under flyfotoanalyse. Det var et utgangspunkt til videre feltarbeid gjennom orienteringsturer. Til sammen 15 steder med mulig (oppdaget etter analyse av flybilder) eller reell (funnet under orienteringsturer) forsøpling ble markert. I 2 tilfeller viste interpretasjon av flyfotoer seg å være feilaktig. Oppdatert tabell med statusarbeid 31.12.2016 og kart med den aktuelle forsøplingssituasjonen i kommunen, blir vedlagt til denne rapporten (tabellen og kartet oppdateres etter hvert at endringer kommer).

Tilsynsarbeid gjennomføres både som planmessige kontroller på utvalgte steder og «ad hoc» aktiviteten i forbindelse med tipser og henvendelser fra innbyggere. BIR reagerer på henvendelser uten ugrunnet opphold.

3.3. Sørge for opprydding

I Forurensningslovens § 28 står det at den som overtrådt forbud til å tømme, etterlatte, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet skal sørge for nødvendig opprydding. Dette innebærer at forurensningsmyndigheten må alltid finne ut hvem som er ansvarlig for forsøpling.

For å identifisere grunneiere brukes det BIR sin kundedatabase. Når det gjelder norskregistrerte etterlatte biler eller bilvrak, identifiseres eiere ved hjelp av Statens vegvesens appen «Bil og henger».

Etter å ha identifisert den ansvarlige, blir administrative midler brukt for å få en til å rydde opp. Vanligvis sendes det varsel om pålegg om opprydding med fastsatt frist, men i enkelte tilfeller, hvor forsøpling ikke er så stor og fare for miljøet er minimal, er det nok å ha en muntlig avtale med vedkommende.

For hver eneste sak blir frist for opprydding tilpasset individuelt med hensyn til omfanget av forsøplingen, fare for forurensning og – ikke minst – ansvarliges muligheter til å gjennomføre arbeidet. Faktorer som kan forlenge fristen er f. eks. sykdommer, værforhold og årstid.

Forvaltningsmyndighet delegert til BIR i avtalen om interkommunalt samarbeid om tilsyn med forsøpling av den 19. desember 2014 er tilstrekkelig for å realisere tilsynsoppgaver (inkludert administrativt arbeid).

4. Kostnader

Vaksdal kommune ytet et vederlag i form av tilskudd til BIR, som dekket en stilling i avdeling for forvaltning og utvikling i BIR AS. Årlig beløp var 63 291 NOK (dvs. 126 582 NOK i løpet av det to års prøveprosjektet).

Slike kostnader skulle ikke ha vært tilstrekkelige i tilfelle at kommunen ville ha gjennomført likt tilsyn selv. Ansettelse av en person trekker med seg en rekke tilleggsomkostninger, som for eksempel driftskostnader. Nettopp for å begrense utgifter kan det overlates noen oppgaver til andre aktører som skal jobbe på vegne av kommunen.

I september 2016 vedtok styret i BIR AS at fra 2017 skal prosjektet videreføres som en permanent tjeneste og finansieres av BIRs egne midler. Dermed vil kommunen bli fritatt for betaling av vederlaget til BIR for utførte oppgaver.

5. Oppsummering

Etter to år med prosjektgjennomføring kan det konstateres at mye er blitt gjort for å begrense forsøplingen i kommunen. Det er fjernet avfall fra mange steder og stadig tilsyn sikrer at de ikke blir forsøplet igjen.

Tilsynsaktiviteten førte til økt miljøbevissthet blant innbyggere. Etter oppslag i Vaksdalposten fikk BIR flere tips og henvendelser fra folk angående bilvrak og forsøpling. Dessuten er det mange som uttrykker sin glede over prosjektet når de tilfeldig treffes under feltarbeidet. Derfor er tilbakemelding fra beboere generelt sagt veldig positiv.

Tilsyn med forsøpling er en pågående prosess. Selv om de fleste forsøplingsområder er blitt kartlagt, stadig nye saker dukker opp. Dessuten kan det også ta lang tid før enkelte gamle saker skal avsluttes.

Gjennomført tilsynet har i den høyeste grad oppfylt bestemmelser som står i avtalen mellom BIR og Vaksdal kommune. Videre arbeid, uten noen kostnader fra kommunen sin side, vil være til nytte for begge partene.

Tilsyn med forsøpling i Vaksdal kommune – årsrapport med evaluering av resultatene i periode
2015 – 2016

Tilsyn med forsøpling i Vaksdal kommune – årsrapport med evaluering av resultatene i periode
2015 – 2016

Vedlegg 1

Tabell med statusarbeid 31.12.2016

Nr. på kart	Beskrivelse etter flyfotoanalyse	Beskrivelse etter orienteringstur	Beskrivelse etter befarings	Aktuell status
1	Villfylling	Ingen forsøpling	-	Saken avsluttet
2	Bilverksted – mulig bilvrak	Mange bilvrak, bildeler, skrot	Ryddet opp	Saken avsluttet
3	Forsøpling	Vrak av traktor, minst 8 gamle motorer, dekk, deler av ukjent kjøretøy, litt avfall, gamle sviller	Ryddet opp	Saken avsluttet
4	Mulig bilvrak	Ikke noen vrak	-	Saken avsluttet
5	-	Masse bilvrak, skrot og skrap	Ryddet opp	Saken avsluttet
6	-	Skrap og skrot	Kommunal sak, ryddet opp	Saken avsluttet
7	-	Uregistrerte biler og bilvrak	Ryddet opp	Saken avsluttet
8	-	3 bilvrak (2x citroen, 1 suzuki baleno), bildeler	Ryddet opp	Saken avsluttet
9	-	Bilvrak (rød Opel Astra II)	Bilvrak ble fjernet	Saken avsluttet
10	-	Bilvrak (VW Transporter)	Bilvrak, bildeler (motor)	Muntlig avtale, frist – 31.12.2016
11	-	Forsøpling på skråning, takstein	-	Til oppfølging
12	-	Lastebilvrak, mulig forsøpling og flere bilvrak	Ryddet opp	Saken avsluttet
13	-	Forsøpling (mulig forbrenningsrester)	Ryddet opp	Saken avsluttet
14	-	Mulig bilvrak	2 bilvrak, bildeler	Varsel om pålegg om opprydding, frist – 15.09.2016
15	-	Skrap, rustet lastebilvrak, gammel tilhenger, plog, trepaletter, containere	-	Til oppfølging

- - avsluttede saker
- - pågående saker
- - saker til oppfølging

Vedlegg 2
Kart over plassering av
forsøplingssteder
Status 31.12.2016
1 : 160 000